

FITXA IDENTIFICATIVA**Dades de l'Assignatura**

Codi	33621
Nom	Processos musicals en l'educació infantil
Cicle	Grau
Crèdits ECTS	6.0
Curs acadèmic	2019 - 2020

Titulació/titulacions

Titulació	Centre	Curs	Període
1304 - Grau de Mestre/a en Educació Infantil	Facultat de Magisteri	3	Primer quadrimestre
1324 - Grau de Mestre/a en Educació Infantil -Ontinyent-	Facultat de Magisteri	3	Primer quadrimestre

Matèries

Titulació	Matèria	Caràcter
1304 - Grau de Mestre/a en Educació Infantil	16 - Procesos musicales en educación infantil	Obligatòria
1324 - Grau de Mestre/a en Educació Infantil -Ontinyent-	16 - PROCESOS MUSICALES EN EDUCACIÓN INFANTIL	Obligatòria

Coordinació

Nom	Departament
ISUSI FAGOAGA, ROSA MARIA	95 - Didàctica de l'Educació Física, Artística i Música

RESUM

L'assignatura **Processos musicals a l'Educació Infantil** és una matèria obligatòria del III Curs dels Estudis de Grau de Mestra/e d'Educació Infantil. La seua càrrega lectiva és de 6 crèdits.

Aquesta assignatura teòrica i pràctica persegueix que l'alumne experimente de manera viva i conscient la música i la seua utilització com a via per a abordar els continguts de l'Educació Infantil. Es faran servir els elements mediadors, és adir: l'audició activa, el moviment, la veu i els instruments musicals com a eines complementàries per a una millor vivència comprensiva de l'experiència sonora. També s'abordaran les metodologies més adients per a una introducció a l'Educació Musical de manera activa, creativa i

participativa, sempre fomentant el treball col·laboratiu.

CONEIXEMENTS PREVIS

Relació amb altres assignatures de la mateixa titulació

No heu especificat les restriccions de matrícula amb altres assignatures del pla d'estudis.

Altres tipus de requisits

COMPETÈNCIES

1324 - Grau de Mestre/a en Educació Infantil -Ontinyent-

- Conèixer els fonaments musicals del currículum d'aquesta etapa i les teories sobre l'adquisició i el desenvolupament dels aprenentatges corresponents.
- Conèixer i utilitzar cançons per a promoure l'educació auditiva, rítmica i vocal.
- Conèixer i utilitzar l'audició musical per a desenvolupar l'educació musical.
- Saber utilitzar el joc com a recurs didàctic, així com dissenyar activitats d'aprenentatge basades en principis lúdics.
- Promoure la sensibilitat relativa a la creació artística.
- Comprendre els principis que contribueixen a la formació cultural, personal i social des de la música.
- Elaborar propostes didàctiques que fomenten la percepció i expressió musicals, les habilitats motores i la creativitat.
- Elaborar propostes globals que atenguen la diversitat. Adquirir recursos per afavorir la integració educativa d'alumnes amb dificultats.
- Fomentar la relació interdisciplinària entre els continguts que s'han d'ensenyar.
- Seleccionar i utilitzar les tecnologies de la informació i la comunicació més adequades als objectius que es persegueixen (personals i professionals).
- Adquirir un coneixement pràctic de l'aula i de la seua gestió.
- Relacionar teoria i pràctica amb la realitat de l'aula i del centre.
- Usar diferents llenguatges verbals i no verbals per a expressar-se, relacionar-se i comunicar-se.

RESULTATS DE L'APRENTATGE

- Fer servir els conceptes desenvolupats per a l'anàlisi i discussió de casos reals.
- Emprar tècniques bàsiques per al processament de la informació arreplegada.
- Reflexionar i analitzar al voltant dels continguts assolits a les classes teòriques i relacionar-los amb aquells altres contemplats en les sessions pràctiques.
- Elaborar treballs i proves d'avaluació de diversa naturalesa.
- Ser capaç de defensar i d'exposar a l'aula els resultats de les activitats desenvolupades.
- Desenvolupar capacitats per tal de treballar de manera individual així com també en grup.
- Potenciar habilitats de comunicació amb altres estudiants, amb el professor i amb experts i professionals als quals puguem adreçar-se.
- Demostrar habilitats auditives, vocals i sensomotrius.
- Ser capaç de cantar i ensenyar a altres amb afinació i sentit rítmic.
- Aconseguir autonomia en la lectura musical de melodies senzilles.
- Saber aplicar d'una manera pràctica, continguts bàsics de didàctica musical adients a l'Educació Infantil.

DESCRIPCIÓ DE CONTINGUTS

1. La música, com a element de desenvolupament Infantil

1. Valor formatiu de la Música.
2. Etapes de desenvolupament musical a letapa Infantil.
3. Mètode global.
4. Primeres manifestacions musicals.

2. Escoltar i reconèixer (Willems/Murray Schafer)

1. Discriminació auditiva:
 - 1.1.- Qualitats del so: alçària, durada, intensitat i timbre
 - 1.2.- So-Silenci, direccionalitat del so
2. Audició interna:
 - 2.1.- Procés: estimulació sensorial - percepció representació
3. Memòria musical.
4. Audicions musicals actives.

3. Rítmica i moviment (Dalcroze)

1. Música, psicomotricitat i expressió corporal.
2. Formació rítmica i la seua didàctica: ritme i mètrica, ritme i moviment, creació i improvisació rítmica, ritme i llenguatge.
3. Educació per al ritme:
 - 3.1.- Processos motrius
 - 3.2.- Rítmes lliures
 - 3.3.- Tempo
 - 3.4.- Compàs
4. Moviment i dansa:
 - 4.1.- Sentir i conèixer el propi cos.
 - 4.2.- Orientació en l'espai.
 - 4.3.- Coordinació amb parelles.
 - 4.4.- Passos de dansa i coreografies.

4. Parlar i cantar (Kodaly)

1. Formació vocal i auditiva: tècnica vocal, reconeixement i discriminació auditiva de sons; sincronització veu- moviment; veu- percussió; cançó- audició activa; contes amb música i repertori infantil
2. Lectura musical: patrons rítmics i/o melòdics, partitures de cançons, acompanyaments senzills i interpretació de cançons i melodies senzilles.
3. La cançó i la seua didàctica:
 - 3.1.- Aplicació didàctica de la cançó.
 - 3.2.- Suggestiments metodològics per a l'ensenyament de la cançó.
4. Improvisació vocal.

5. Joc Instrumental (Orff)

1. Formació instrumental: so, objectes sonors i instruments musicals.
 - 1.1.- Exploració instrumental
 - 1.2.- Sonoritzar i acompanyar contes, versos, cançons, històries.
 - 1.3.- Creació d'acompanyaments senzills, aplicats al cant i al moviment.
 - 1.4.- Iniciació a la flauta dolça.

6. Elements del llenguatge musical

Ritme:

- Ritme lliure i mètric.
- Tempo.
- Modes rítmics.
- Ritme binari i ternari.
- Estructures rítmiques elementals. Síncopes i contratemps.
- Adequació text/ritme.

-Acompanyaments rítmics.

Melodia:

- Línia melòdica, frase, semifrase, motiu
- Pregunta- Resposta, sentit conclusiu.
- Tonalitat. Alteracions. Intervals.

Agògica i Dinàmica:

- Variacions en el tempo.
- Variacions en la intensitat.
- Matisos d'articulació.

Forma Musical:

- Eco, obstinat, pregunta/resposta i frase.
- Formes elementals: cànon, lied i rondó.

Instruments musicals:

- Instruments escolars
- Altres instruments: populars, de fabricació casolana, digitals, etc.

Elements mediadors:

- Veu
- Moviment
- Instruments
- Audició musical

7. Música i educació

1. La música a l'Educació Infantil i el seu desenvolupament curricular: el currículum d'Educació Infantil a la Comunitat Valenciana; programació; la Música i les altres àrees d'experiència; disseny d'unitats de treball globalitzades.
2. Aportacions de la pedagogia musical a l'Educació Infantil.

VOLUM DE TREBALL

ACTIVITAT	Hores	% Presencial
Classes teoricopràctiques	60,00	100
Estudi i treball autònom	90,00	0
TOTAL	150,00	

METODOLOGIA DOCENT**General:**

Les metodologies a emprar seran actives i cooperatives. Per això caldrà combinar diferents metodologies en funció dels resultats d'aprenentatge que s'ha d'aconseguir:

1. Treball per projectes.

Farem servir aquesta metodologia per a articular de manera coherent el treball docent. Serà una metodologia de gran utilitat per crear contextos d'aprenentatge col·laboratiu.

1. Lliçó magistral o classe d'exposició teòrica.

Serà una metodologia imprescindible per exposar i debatre coneixements teòrics, bé propis o bé d'altres àrees.

1. Interrogació didàctica.

Com a complement de la lliçó magistral per promoure l'aprenentatge constructivista. A més a més, els resultats podran ser utilitzats per avaluar bé l'aprenentatge o bé per promoure la reflexió entorn del coneixement teòric.

1. Tècniques de treball i d'avaluació cooperativa.

Les farem servir per promoure l'aprenentatge significatiu i autònom. Marcant les pautes necessàries podrà resultar al professorat més efectiva que l'autoaprenentatge o l'aprenentatge individual.

1. Estudi de casos.

Podran ser-hi de gran utilitat per introduir l'alumnat en l'estudi del currículum de l'Educació Infantil des del punt de vista de les competències artístiques.

1. Resolució de problemes.

Una manera d'aprendre a dissenyar, implementar i avaluar projectes i activitats en l'aula d'infantil.

1. Portafoli d'aprenentatge.

Podrà servir per aglutinar l'itinerari d'aprenentatge de l'alumnat al llarg de l'assignatura. Podrà servir també com a objecte d'avaluació final.

Particular:

La metodologia docent a emprar al llarg de les sessions es fonamenta en una combinació de mètodes actius. Els conceptes dels blocs temàtics s'introdueixen conjuntament, de manera participativa, combinats amb l'exposició d'exemples i de casos pràctics que siguen considerats de relleu.

La temporalització no és cronològica, en el sentit de que els blocs de continguts es barregen, sent la cançó, l'audició i el moviment els eixos vertebradors de la activitat, de la qual es van extraient les activitats i desenvolupant els continguts dels diferents blocs alhora.

La participació de l'alumne en les discussions que es generen a l'aula resultarà d'allò més indispensable per a l'assoliment i aplicació dels conceptes amb l'ajut del professor/a, qui guiarà a l'estudiant al llarg del procés.

Les sessions, d'enfocament pràctic, es basen en la realització d'exercicis amb els elements mediadors, audició, interpretació vocal i/o instrumental, danses, discussió de lectures, visionat d'audiovisuals, etc., sota la direcció del professor/a.

La **metodologia docent** a emprar al llarg de les sessions es fonamenta en una combinació de mètodes actius. Els conceptes de cada bloc temàtic s'introdueixen mitjançant el professor tot i que de manera participativa, combinats amb l'exposició d'exemples i casos pràctics que esdevinguen rellevants. La temporalització anterior no és cronològica, en el sentit de que els blocs de continguts es barregen, sent la cançó l'eix vertebrador de la activitat, de la qual es van extraient les activitats i desenvolupant els continguts dels diferents blocs alhora. Les sessions seran teòriques i pràctiques. La participació de l'alumne en les discussions que es generen a l'aula resultarà d'allò més indispensable per a l'assoliment i aplicació dels conceptes amb l'ajut del professor, qui guiarà a l'estudiant al llarg del procés.

Les **sessions pràctiques**, l'enfocament de les quals és majoritàriament cooperatiu, es basen en la realització d'exercicis amb els elements mediadors, audició, interpretació vocal i/o instrumental, danses, discussió de lectures, visionat d'audiovisuals, etc., sota la direcció del professor. Les activitats pràctiques es realitzaran de manera preferent- en grup, i requeriran per part de l'alumne el treball dintre i fora de l'aula. Per tractar-se d'una assignatura que treballa un gran nombre d'habilitats pràctiques es farà servir una metodologia activa i participativa en el desenvolupament de competències d'interpretació vocal i instrumental principalment, així com de caràcter auditiu, on la capacitat d'anàlisi es palesa més. Atès el seu caràcter educatiu, es treballen també capacitats actitudinals, tal com el respecte al moment interpretatiu o auditiu, treball cooperatiu, actituds i valors implícits en el desenvolupament d'exercicis pràctics, etc. Els continguts teòrics es desprenen després d'una reflexió al voltant de la pràctica preestablerta, contestant a preguntes com ara: *Què hem fet?, Per a què?, Com?*.

AVALUACIÓ

Sistema d'avaluació de l'assignatura:

L'avaluació serà *contínua i global*, tindrà *caràcter orientador i formatiu*, i haurà d'analitzar els processos d'aprenentatge individual i col·lectiu.

L'assistència serà obligatòria almenys en un 70% del total de les sessions presencials. Hi haurà una prova de pràctiques per als que no superen aquest percentatge.

La qualificació [entesa com a representació última del procés d'avaluació] haurà de ser reflex de l'aprenentatge individual. Com a aprenentatge individual s'entén no sols l'adquisició de coneixements. També ho són els canvis intel·lectuals i personals que l'alumnat ha d'evidenciar.

Las evidències de l'aprenentatge podran ser arreplegades mitjançant las següents formes:

- Seguiment periòdic del progrés dels estudiants, tant en l'aula com en tutories individuals i de grup.
- Avaluació dels treballs encomanats, incloses las proves orals i escrites, i inclosos també l'anàlisi i la valoració de treballs elaborats por tercers.
- Valoració de la participació individual i de grup, tant a l'aula com en tasques que es realitzen fora.

El **procés per desenvolupar el barem** tindrà en compte els **factors** següents:

- Treballs teòrics i pràctics del curs.
- Exposicions de treballs

- Participació a la classe.
- Proves finals sobre els continguts treballats a les classes.
- Correcta expressió oral i escrita de l'estudiant i respecte als Drets Humans, rases, creences, igualtat de gènere, etc.

Ponderació de la qualificació:

- 40 % per a la part *pràctica*,
- 30 % per a la part *teòrica*,
- 25 % per als treballs,
- 5% per l'assistència i participació a les classes.

REFERÈNCIES

Bàsiques

- 1 Akoschky, J; Alsina, P; Díaz, M; Giráldez, A (2008): La música en la escuela infantil. Barcelona. Graó.
- 2 Arús, Mª Eugenia Garcia Garcia, Jos (2014): Actividades y juegos de música en al escuela. Biblioteca de Eufonia.
- 3 Bataller, J. (1979): Els jocs de xiquets al País Valencià. ICE-Universitat de València.
- 4 Cervera, J.; Fuentes, P. (1984): Canciones para la escuela infantil. Preescolar. Piles. València
- 5 Chapuis, J. (1990): Panorama pedagógico de la educación musical Willems. De la iniciación al solfeo vivo. Música y educación, nº1, (pp.13-32).
- 6 Decret 37/2008, de 28 de març, del Consell, por el qual s'estableixen els continguts educatius per al 1r Cicle de Educació Infantil a la Comunitat Valenciana (DOCV 03/04/2008).
- 7 Decret 38/2008, de 28 de març, del Consell, pel qual s'estableix el currículum del 2n Cicle de Educació Infantil a la Comunitat Valenciana (DOCV 03/04/2008).
- 8 Font Fuster, R. (1980): El ritmo en la educación preescolar. Claretianas. Madrid.
- 9 Giraldez Hayes, Andrea (2005): Internet y educación musical. Biblioteca de Eufonia. Graó. Barcelona.
- 10 Hargreaves, David J. Frega, Ana Lucia (1998): Música y desarrollo psicológico.
- 11 Hemsy de Gainza, V. (1964): La iniciación musical del niño. Ricordi. Buenos Aires.
- 12 Küntzel-Hansen, M. (1981): Educación musical precoz y estimulación auditiva. Médica y Técnica. Barcelona.

- 13 Lledó, A.; Becker, M. (1989): Educació Musical: Educació infantil i cicle inicial. Conselleria d'Educació. València.
- 14 Lledó, A. (1986): Iniciación al mundo sonoro a través de la canción popular. Ecir. València.
- 15 Llongueres, J. (1942): El ritmo en la educación y formación general de la infancia. Labor. Barcelona.
- 16 Malgarriga, T.; VALLS, a. (2003): La audición musical en la Educación Infantil. Ceac. Barcelona.
- 17 Pascual Mejía, P.(2006): Didáctica de la Música para Educación Infantil. Pearson Educación S.A. Madrid.
- 18 Ramón, D. (1990): Eixam: 332 cançons. Generalitat Valenciana. València.
- 19 Ruíz, Esther (2011): Expresión musical en educación infantil. Orientaciones didácticas. Madrid. CSS.
- 21 Sala, V. (1994): Cançons i contes populars. Generalitat Valenciana. Valencia.
- 22 Seguí, S. (1990): Cançons valencianes per a l'escola. Piles. València.
- 23 Storms, Ger (2003): 101 juegos musicales: divertirse y aprender con ritmos y canciones. Graó. Barcelona.
- 24 Willems, E. (1962): La preparación musical de los más pequeños. Universitaria. Buenos Aires.
- 25 Wuytack, J. (1993): Cantando, bailando. Nau. València.

ADDENDA COVID-19

Aquesta addenda només s'activarà si la situació sanitària ho requereix i previ acord del Consell de Govern

1. Continguts

Es redueixen els continguts inicialment arreglats en la guia docent seleccionant els conceptes indispensables per adquirir les competències.

-S'han prioritzat els continguts teòrics sobre moviment, educació vocal i instrumental.

-La formació no presencial impedeix impartir continguts pràctics com moviment amb música, cantar i tocar en grup.

2. Volum de treball i planificació temporal de la docència

-Es redueix el pes d'unes activitats i substitució per altres mantenint el volum de treball que marca la guia docent original: 150 crèdits

Els 60 crèdits de les classes teòrico-pràctiques de la guia original passen a 30.

Els 90 crèdits d'estudi i treball autònom de l'estudiantat passa a 120 crèdits.

-No es mantenen els horaris, s'ha donat llibertat a l'estudiantat per realitzar les activitats programades d'acord amb la seua pròpia programació.

-Una part del professorat ha seguit l'horari de les sessions programades per videoconferència, utilitzant la ferramenta BBC.

3. Metodología docente

La docència presencial s'ha adaptat amb:

- Pujada de materials a l'aula virtual
- Proposta d'activitats per l'aula virtual
- Videoconferència asíncrona BBC
- Fòrum en l'aula virtual
- Videos enregistrats
- Problemes/exercicis resolts (clases pràctiques)

Les tutories continuen per email segons les tutories virtuals de la UV i amb ferramentes de tutories on line.

Les ferramentes utilitzades a l'aula virtual són:

- Transparències amb Power point
- Documents en pdf
- Videoconferències amb plataforma Blackboard Collaborate
- Ferramentes aula virtual: creació de fóruns, fitxers, emails grupals, tasques per pujar els treballs de l'estudiantat...

4. Avaluació

El sistema d'avaluació s'adapta mitjançant:

Increment del pes en la nota final de l'avaluació continua (70%)

-Treballs acadèmics, activitats i/o gravació de vídeos per part de l'estudiantat (65%)

-Participació i seguiment de l'aula virtual (5%)

Prova final escrita on line a l'aula virtual (30%): la prova es realitzarà el dia fixat per la Facultat i tindrà una durada de 60 minuts. El professor/a crearà una tasca amb qüestions i l'estudiantat haurà de pujar les respostes a l'aula virtual amb un marge de 2 minuts respecte a l'hora de finalització de l'examen. Serà l'hora que figure en l'activitat Tasca de l'aula virtual com a hora de lliurament la que es tingua en compte per a entendre que s'ha lliurat en termini.

-Prova tipus test i/o amb preguntes obertes.

5. Bibliografia

-Documentació proporcionada pel professorat i pujada a l'aula virtual.

-Es recomana aquest material bibliogràfic complementari i accessible a la web:

www.aclaseconmusica.com

<http://aprendemusicaeninfantil.blogspot.com.es/2014/04/r-con-r.html>

<https://dufay54.wixsite.com/musica-y-educacion-/enlaces-interesantes>

<https://www.slideshare.net/karmagv/expresin-musical-presentation>